

ملا ناصر الدين

قىسى ساتىجى اليىدە ۲۵ تىك ۲۵ № ۲ Ҧىما 25ك. МОЛЛА НАСРЪ ЗДДИНЬ

ملحق الدین - ملائکلاردان دوماً جلسنده تاک بیر نظر شخص
وارایش کلمکدا دوروب به فرمایش ایدوب: آفادار،
آفادیلی باره ستدنه بیز ملائکلارک فاندیم زیردر:
آفادیلی نک ترقی سی، یعنی اکر بیز دوراق اوزکه
علم ازی ده او اوزکه دیلاری ده اوزخیزی و اوزخانلیزی از
خویاق، برو بیز چنین ایش در، اکر بیز آنا ذیلندمه
غیر ملت رک کیمی اهیت ویرهک او اوز آرامبرده
آفادیزده دانشان، اونده دیلی که کرک هر بیز
جمیت لریز پرزو ولا، سبب بودر که خواه تفیس ده
خواه باکرده هندر که میالی جمیت لریز وار، اونلارک
هیث لریک عشوری روشه داشیزیلار و چو خیزی هیج
اوز آنادیلنه بیلو.

و اینکه ایکچی چنین لکی ده بودر که ایندی
حکومت بیزه توخاخ که ایله اذن ویردی که آفادیلنه
مکتب ازده او خونوی. اما دیکل که معلم هانی؟
هارادان سن او قدر لایاتی معلم راتایاهویسن که
لازمی قدریجه کتابت ویرسون، اوکه باکو معلم ازی
در، اونلارک باره ستدنه مشهور شاعر «ادب» تخلص

توده بانی ده بایته کیوب، سویوقدان
باگلاری فرازه بور، بورتنم مو آخور.
بر ساعت دن سوگرا بیلیوسن باش هارادان
آفادک باشه توگلور، بالون سیز قالوشز
اللانش قایدوسن ابوده، اکر ذات الجسد
دوشمنین یقین رکم دوناجانش بایلک
چخویس آ خیردمی،
لخت شره خیر اولماش نهوار،
اویزک بیلورس که اشنز آتم بو وند
کلوب بوراهه چخانز.
پس من بوراهه تماش گوروسن?
ایش زاد گوره بیوم، چفا دلان
دیروت سالابو بوره من باشکه گوره بیوسن.
سوگرا فاجاهاقام گوزجاچه دجال آیاده.
نفعه قضا دولاشدوروب?
ایش اوزون در، اگل متزله صحت
ایدک.
هاراده اولورس?
«فریزانی نومیرا» ده،

بلی، کچیک محاره صحبتنه:
ایندی من، ملائکلارینه، محترم او خویچی لاردان غدر
ایستورم، خیال بولایدی بو گون بوروب داوساند
آز دایتام وایشندیکم تازه خیلردن بیزوب او خویچاری
یعنی مطلب لردن آگه ایدم. اما بوسات بده به
خیل گلگی که قلیس گیمانی باشند آفادیلی باره ستدنه بیتچاق
دره، و همین خیزی ایشچک من یله مصلحت بیلدم که
محاره مسله یعنی (یعنی چنهمه گوراگیشون) باسی
محاره مسلسینی قریوم هله قالسو، کیم آتا دیلی
صحبته.

مله لاث مختصری بودر که بوزهرمار داوا باشلانا

ننان بیز پاره منب ملت رک با لایلاق لاث آزاد او لماغنی

عنوان ایلوب ایستبورل باش قالخزرسنلار که یعنی بیزده
واریق، معلوم در که کچیک آی قلیس ده شهد دوماسی

وکلی رزی بدرس البه قرار خویلدار که مکونه که
اورتا مکب لرینه آفادیلک غیری درسل درجه شده

از خوشانی طلب ایشول، معان مجلس ده بورقارداده
ایرمنی لرده و گوره ازده قول قریولار، اوکه قالدی

همشري باشدیک

فسر

رویکه نک شالی بیلریکت بایز تیلاری
هر کس بر دله گوره اوله، یله کان
ایشیان ایکچی دفعه بایز فصلنه مجهور
اویله اولریه کفکه، باشه کن باشانی
اولا، روبه بازندان همچویه من پیوه
اوور که اکم سظر، او قیار آیلریدنها
ویانیه شدن، آکب شال خوبه سی اتاره،
دالیه کیرمه، تارا دادلویه قایدیه قاتوب
آبار الاره، بیض و قاشن باشاندا ره
اویسه باشش بالوتکه بویینی کافوش امشسر علی
تشل اتسار یافور، قایر کوز ایلوب
ایش گوره که جهل و برموده، هوالان کاسانی
آدمه بیر کلک گوره بیوم، ایش گوره که
اسلا قوییب، بیرده گوره بیوم کوکن گون
سیخون، گوک بیزنده بر دامجی بولوط

دور نالزک قیمتی

بر ایون مقنه (یعنی الی ایک نسخه) - - - اون ملت

یاریم ایون مقنه (یعنی بگرس آلتی نسخه) - - - بش ملت

ایچ آیک مقنه، (یعنی اون اوج نسخه) - سایک ملت بازم

آنک نسخه ساییع النم . . . . . ۲۵ . . . . . فیک.

بوچا ایچون اداره، آندریسی - موللا-ناسر-آبدین

غیرت

محترم او خویچی لاریزه معلوم در که
حکومت بیلار در بیلوب پادشاه لاری
ایکی دسته اولوب بیزی ایله دلوا
میدانیه چخولار، و همین محاره باشلاندان
سوزرا قالان حکومت لرک بیز نهی اوز
«نی ترالی» آفوردیلار، آخر معلوم در که
صلحتی ملاحظه ایلوب همین دلواهش راک
بلیبله، که عارت اولسون بالقار دان،
فارسی جهانی - دودوکه دیم، تره بینی سکا
«لکی» عربیه یعنی «چال». دیمک هانی
ایشانی دان، و غیره زدن، هامیستی سایه
مردم آزارلایسه بیز طرف حکومتله بو
آذی قوسیادهه البتفکری بیلاره دولاش مادر،
چونکه اوز مصلحته باشوب اوزلینی
سی ده گنه اوز مصلحته باشوب اوزلینی
بی طرف ساخته دلاره دولاش مادر،
داوهه فارشیدام ایسه، بیر - قارشیدام، دخی
حکومتله ده نی ترالی آذ فوردیلار، بوسوزک
من آدمی «دودوکه قالان» قوسیادهه یعنی
بیز دی گوروم سوزلک هدر?

گفتن: حاضر «ووہ رہا وور» جی لار نظر مزدہ در، گنجین
ھئنے لار لکھیر بندھے ترا مواری قلرو جبھی لاری نالک ایشی سیتھ
سلانجھ دوڑت بوز اوپیرتا یا زلوب.
سو زین بوردا دکل.
بس «آرشن مال آلان» ده نه حکمت وار که
دینا عالمی تکہ کتو روپ.
خدمت، اصل خدت بوردر که هین مسلمانی لایچہ
حل ایندھن۔

من باکودھ اولان وقت فکریہ گھر ایڈی کہ «آرشن
مال آلاتھ» شرته باشت محض «سرالی» جنابی در،
سورا کوردم کسھو ایلوووم، زیرا کہ سرانہ نه آمریقا یہ
ونہ تاشکنده کیکوب، وحال اونکه اور الارٹدھ «آرشن
مال» یا تارلاری جماعت ایله بالب اولوردی.
اگر سب موزیقادردے یعنی بیرسی اولاید فرمائی ایسون
کہ «آرشن بالک» موزیقاسی لذتی ده، و آرتیق بیں
اوستاق ایله یا زلوب، خوب، بکر لیلی و مجھونک
موزیقاسی بوردان آتاقہ در.
خیر، بوده دکل.

مال آلان» دن سوابی اوز کہ دایشیت پور خدر، بو
شہر لار لکھیر بندھے دیر ماشان جو جو قلاری قوماں
سی و اغونلار لکھکو سکو سیتھ دیر ماشان جو جو قلاری قوماں
ایدی، بو عین جو جو قلاری کھو قلاری تھے «آرشن
مال آلان» کتابی جنروپ خلی باشدان پیشند ایلوووم.
«آرشن مال آلان» ده نه حکمت وار که

ھله بوراده بیں ایش بیو خدر: دنیادہ شهرت لی
الرل جوچ اولوب، بوراده بیں ایش بیو خدر، بونی
روایت ایلمک من ایجون براۓ بله خدمت دکل، محض
غازیتھے قلہ سی نالک ایشی در کہ گوردیکنی وایشیدیکنی
پاڑسون.
ولکن بیزم تھک حکم لار تکلیفی دخی ده عالی
اولالی در، بینہ بورج در هر شیٹ کنه ای او زاتاں،
شرح ویرمک، تفسیر ایشک، بیزه لازم در خلقہ
پیورمک کہ آیا دایشیدھن الرٹ بور جددہ شہرت تابا
غینک بیسی نه اولوب در.
آخر اوپرسیتا یا مسام ایله بیس هتر دکل
کہ دیے لکھ عزیز بانک دن سوابی هیچ بیس کلک السن

کنی ان ایش بین نجیبہ دوشوب، بولما
شیک پا شوریتی گنوروب کلوب: بولما
شیک بیزه گینک ایتھے، گیکوب،
شیک بیزه کینک ایتھے، گیکوب،
و موزیک ایتھے، ایتھے دم محکم بوریتھے
و فیضن ایتھے بکن قایت دیک بیز دیتھے
دیسمن، یا زمانہ، پا خیو، پا خیو باشقا،
داتشناق باشقا، بولماش دیدی: مدي ایتھے
فولاق آئیں من جایسان ایسکی قور توم
آکوب، دیدی، بیو بیو! بولماش بشلاخا،
او نوروب، مہمان جانه ساجیلہ سخت ایسی
پا شورت ایتھنیم ویرار: دیدی، دو
گینک سکا بر گوندھ، هشاد هشتر پا شور
نی آکم، بیز آرد، سخت ایتھک، دو
ایله یا خوب گوردم او غلاب دیدم، بیو بیو،
او غلاب دیدم، ایسیتھیم، بیو بیو،
فارلاری، گرک او غلاب لاری بولنیرم،
فرلاری، گرک او غلاب لاری بولنیرم،
ایله یا خوب، بیز، اما جیسند، نالک آئی
او زلوب، بیز، ایشک، بیز، بیز،
چھاندا بیزتھے باخشنہ بیز گوشو بیز
بیز، او شاقلار لکھکی میں آکم، نالک
گون دیوانہ کسی گو دیدم، بیز گون دلانا
گلبلر مزللری، من قاطور جیان خبر
دو لار، گیکوب جخونو حمال سن گون،
بیکل، ایساصا، بیمان جانہ، بیکل کار
گیکون اولار؟ دیدی: ایرانا اولار بیز

من بردھے اوتوروب سخت ایتھک بیدور،
کھوکری ایکھا داغلی، بھلکا بورک
از لاری، نجھ کون اوندان آخا دلھی،
و موزیک اوسته، ایتھے دم محکم بوریتھے
و فیضن ایتھے بکن قایت دیک بیز دیتھے
دیسمن، یا زمانہ، پا خیو، پا خیو باشقا،
داتشناق باشقا، بولماش دیدی: مدي ایتھے
فولاق آئیں من جایسان ایسکی قور توم
آکوب، دیدی، بیو بیو! بولماش بشلاخا،
او نوروب، مہمان جانه ساجیلہ سخت ایسی
پا شورت ایتھنیم ویرار: دیدی، دو
گینک سکا بر گوندھ، هشاد هشتر پا شور
نی آکم، بیز آرد، سخت ایتھک، دو
ایله یا خوب گوردم او غلاب دیدم، بیو بیو،
او غلاب دیدم، ایسیتھیم، بیو بیو،
فارلاری، گرک او غلاب لاری بولنیرم،
فرلاری، گرک او غلاب لاری بولنیرم،
ایله یا خوب، بیز، اما جیسند، نالک آئی
او زلوب، بیز، ایشک، بیز، بیز،
چھاندا بیزتھے باخشنہ بیز گوشو بیز
بیز، او شاقلار لکھکی میں آکم، نالک
گون دیوانہ کسی گو دیدم، بیز گون دلانا
گلبلر مزللری، من قاطور جیان خبر
دو لار، گیکوب جخونو حمال سن گون،
بیکل، ایساصا، بیمان جانہ، بیکل کار
گیکون اولار؟ دیدی: ایرانا اولار بیز

دیتھکن ھیتھے درس و قفقی قلاسے پا تیرلار، ویالی
من یو سجنی قور تاریام، اما قور خورام کہ او خونی لار
نکران قلاسے کہ بیس مقامنک کہ باشند، بازیلوب غیرت، بیس
سی و اغونلار لکھکو سکو سیتھ دیر ماشان جو جو قلاری قوماں
ایدی، بو عین جو جو قلاری کھو قلاری تھے «آرشن
مال آلان» کتابی جنروپ خلی باشدان پیشند ایلوووم.
«آرشن مال آلان» ده نه حکمت وار که سونک نه در؟
واقة ھیچ اوزو ده بیدیر،

ملا نصر الدین

آرشن مال آلان

آمریقاتن «نیویورک» شہرندہ چخان بیس
غازیتھے خسیر ویرر کے آمریقاتن تیاز لار بینہ داده
آرشن مال آلان اوپریتاسنی تازہ لکھ ده اوپنامہ ده
پالشیبلار.

بندھے بونی مرض ایده بیلدم کہ آئی آیلیت
ساختنده من گورور دوم کہ عشق ایادان بشلاخیں
تاشکنده، اوپنیورج دد، ساملار، تارین، حاجی نر
خان، پتروفیت، واردیفاقتازدہ کوچہ و پا زارده «آرشن
ایندھی بندھے بیس کافی، من کنور پا خشی موچ ویر، کور

ھین سلطان قرداد دوما عنصرلریک بیز پلے جواب
ویزور، خیر آکا سیزگ سووگر وار، اکریتے، گو، ایتمسل
پاٹریک کہ، ن کونو پاوسن نکھی پاوسن، سلا کونور گی
قاضی لار گزی کہ اولار، سیز کونو کزانج بولی کونور گزی،
کور گزی پاپلار، اوپلار، کیجنی پاچ گیپرلر جوانیتے، گیپرلر
رینہ عوام جانیتے، گلدار لار کہ حکومتمن فرادر دار وار کے
جیج دول عورت کرک کیملر داوا میانندہ سالانلار پالرینی
بیوالار، ویندہ حکومت گورور گورور کا اولانلاری یاھی، کونور دوم،
سو زوج، یو خبیتی ایتھجک کور بی جارہ عورت نامیج شویت
دوشلور، آخر، پانہ بی پوت سالان اینک پانی و پویتاریم
جاموش پانی آلسان سورا جناب ایلانلاری آزاد ایسی،
ایندی کور، پانک بونها زیماں، تھفتھنی ایلندھی، پانک بونها زیماں،
ایندی بندھے بیس کافی، من کنور پا خشی موچ ویر، کور

- آختام سات سکو، میلہ اول
نہ، دیدی: نسلار بی جات دار کے
بیز، نتھی پی، سجان، تارا قان دیلی بیز
اوڑ ایشارت، هبیت ددق اولار لار و ور
دھککری سوزور، اوڑ و قشن بیز ددق
کچوریوب عمل ایدار، بز دجال آکادلو،
لار، بیز آئی بول بور جوب بی این بیز
بیو بیز ایلندھی اولار، بولناری
آیدان سوگرا و بیرورک، پاچنی کونز
ساعت سکر، میتھن ایلار لار، ایلار
لار لکھ دیام، روس بیز تیزرا لکھ سواریں
سوگرا کلر، اما سان سافت سکر لاد،
شی ایوروریوبس، سو ایش، سو ایش،
قیارادان دوشیزلر، بیز آئی بی ایسکن
چایی ایچن سوگرا دیقم ایکھی اسکانی
توکوب، دیدی: ترداش من باش نکن
لوشک، سوگرا دیقم من سو ایش طرف
آئیزیتی قیمی، بیو بیز آرڈی ایتھنیک
میلہ بیز زبان حالدار، بیو بیز میں بیو دکھ
بیو بیز گلک، کسپ کوسی اولوں،
چیخیم بیو خاری دورت ایتھنیک
اکشند استوک پانہ، بخاری آسائے
مک مان کاپورس، الہ شکر کہ او خونی
ایلشن ایتھنیک فرلر، دو سیپنی
بیکل، بیوی عرض پیشلوو کہ دو سیپنی
کوپلر، بیوی عرض پیشلوو کہ دو سیپنی
چیخیم بیو خاری دورت ایتھنیک
پانک ایلشلر قیمی دو گھنیم، دو سیپنی
بیکل، بیوی ایلشلر قیمی دو گھنیم، آکیش

که آرشن مال صحبتی دوشن کیمی هر بر کلکت یادیده اما دی کل که بوجوانشده در سالابی درجه شدند قایلیتی اولادخان می کاشن دارالفنون قوتاراده سلطان جوان تازه عرصه به کاشن دارالفنون قوتاراده باشند و خوجه قوتورشند و آرشن اینده اوخوا اوخوا کلچه نی لای دوشور، که باکونک توپولی بولالاره اوچور اوپولار که اوزلوبنی آرشن مالجی به ادختالانی ده آرشن مال آلان ... آرشن مال آلان

بوده ایدرلر که ملیون الدن گیشسون. احوالات بوقارله در.

آرشن مال بود درجه شدند تاپوب، بوده بسب که پس عزیز، مدنی ملت لر شرق عالیک آثار اردی، گورجی، روس، و آرتقانی، هین اره نهایت عیقا، عجاپ و غراب ایشانه هیشه حریص اولوبلار، ویلهک ایلهده علم و فن بوریاده ترقی تاپوب .

بونث سیردی، بونث حکمتی و علیه بوراسته در «دمدهمه کی»

ژور نالمنه مشتری یازیلماق شرطه

ملوون در که بواوقات - قحطالکدر، دیرم - بهان در: گه تایلانشی غنیمت در، پس ژور نالمنه ایندی یعنی قحطالک زمانه چارتاماهه باشلورین، کاغذ بیوح، رنگ بیوح، عالم بیوح، حروفات بیوح، مطبه لریز مرده، اولا یار که بوفشار قادر ایجنه، چخارتیقمن وزرتابی پیری الیه آکوب قیمه باخوب دیه که: باها! آناون بیه! یهلهه بهان اوچار؟

من آزاده ایدهه دیم که بله دایشلار اورتالقدان گوتوروله ایدی: سب بودر کے ... اولا دناده غازیتک، ژورنالک و کتابک هیچ بیهسا اوچوزی بونخه، هریریه نامند بول ویره پلین - اوچورزدر، ایدکجه بودر کے، ایندیکی صرده بول اوچی هر بیر شی ذن اوچوزدر و اوچومجه ده بودر که سلطان یازیچی یازدیقی کتابی یا غازیتهنی نهقر هبا قیمه ساته، گه آخده فارسلاوردیشکن حال یزد و تورک ر دیهیشکن «الدم فوز ساتیم قوز» اولادخان.

ژور نالمنه قیمتی

برایلون مدتنه (پس الیکی شخصی) ... اون ماث باریم بیون مفتنه (پس بکمی آتش شخصی) پیش شت ابوج آنک مفتنه (پس اون اوچ شخصی) ایکنات بارم ملک شخصی اداره دارمده ۷ تک، سایپی الدن ... هه بیت بیز بسم الله ربیوب ژورنالی باشلورین وابونه اعلانیه ده ایدریک، ولاکن ایلک، و باریم ایلک مشتری لر پیله لدر، که اداره نه گوندربن بول اول آخر اوچ بینه چنانچان، یعنی همان بولا ژورنال گوندربه چک، و ایجانا ژورناله بیضی بیشند یاهه تاخیره دوشهده گئه مشتری لک ژورنالی که هیچ بور مسلهان قاره ایشان کپولی اداره هزده تلف اولیمیوب، و ایکه شاهد در بیدلک آن جوخ حق و حسانی باددان چخوب فالش اوله خبر ویرسون کنافت ویره. اما بونی ده عرض ایده بیله ریت بیداره مسلمان قاره ایشانه ده آن جوخ نیمهز وار. اولناردان ده خواهش ایدریک گه بور چلاری نی بینه بیور سولار.

تبلیغ ده، ژورنال سایپی وابو، قبول اوچونور مسلمان بازاره شرق، کتابخانه سند.

یولداش تایا بیلهدم که ملیونیتک تریه میز قزی نی منه ویرسله، اوچومه لاقن یلهمن، اما بین ملیونه نه دیبورن؟ ملیون ایله که ظرفات اینک اولماز. ایندی! منحصر سویه گوروم نه بیورس ای؟ من ایندی بیلوبنیتک قریبی نهه گوروم؛ اوچی اورتولی اوچوروب ایوه. ساق اولسوون سلیمان بک: دخی بورناد سوابی اوچه که بیاره شان ویوسون، او وعده حاجی غیظه کلوب (وینجهه کلمسون) آرشنی فائزه ایستوب غیره مشتری لک کلمندین بینرسون، اقدرات سالوب پورهین ده غازادووی اوچی ایهدی سوچوب حاجی نکت بازار گونی دکان آچماتیه بیاناقول بیازوب (اوکون ووکرسنهه ایش) و آخرده غزیر بیلهده آینه دوشوب حاجیه ساتاشق ایجهون آرشن مال بازوی.

توخان که اسکر بک گیندیکی بول ایله من ده گیدوب اوچومه بولداش آختاراس، دخی «کلچه» دن یاچنی بیز بولداش تاپیاجاگام، که کیچه پایاچ آرشن مالی چن یانک بعض سبیه اویوب یش دقیقه لک ایچنه اونه عورت اولماهه راضی اولور، ولائک بو احوالات دخی ده اوچه که بیز معناسی وار، کل چهره نک تائیسه و تائیسه و جماعتیه منیز جوانی بوده: «سیز که منی پرده دالیندا ساخلور سکن که نهنتی گوردن اولسوون، ونه من بیز کسی گوروم، هیزین بیزه لک ایله منی کیچه پایاچ آرشن ماله نای ایدریک: اوسیه که ان گوروم آتیاق گورهچی در، اوچوروب دارالفنون قوتاروب قایدیوب کلیول باکوه و بوراده ایدریلر که ملا فلان ملیونیتک آرشن مالجی در؛ آرشن مالجیه بیشیش بیز قزی وار،

ایندی نه طور ایهمک؟ بی طرفان ملیونک عشقی، بی طرفدن ده قزی گوروب بیکنک لازم در، حبیت دمده نکلیف چوچ چین ده، بی طرفدن دوات، بیز طرفدن ده قزی آخر نه طور گورومک: دوغزی در، ملیون اولان ریده چرکن لک گورل لک یادان چخیز، اما گه ده آدام ایستور آشخان اولسوون که باری هیچ اولماهه کور دگل، شل دگل. ایندی بس ه ایله مٹ؟ ملیون الدن اوچوره اولار؟ توخان کهمن تازه دارالفنون قوتاره مشام، توخان که ایستسم کاکس مسلمان ملنه لریند اوچیه ایله

постановлению подлежащаго Начальства оштрафованы армянинъ №—за храненіе 150 руб.
сереб. монеты, грузинъ №—за появление на улицѣ въ пьяномъ видѣ и татаринъ №—за куреніе
опума (Закавказск. Рѣчь отъ 9 октября 1916 г. №²/3).

مەنەنە

زاخافتىستا با رىچ فازىپىلە اوكتىباز آپىڭ ۲۱۳ نومۇر مىنە تەلىس غۇرپىنۇرى سېرىعىلەر . بىر
اپرىمنىنى گوموش بولى كېيىد دەلدۈرۈپ ساخلاماق اوسته، بىر گورجىنى كۆچەدە كېلىمك اوسته و
بىر سلسانى تىراك چىكىك اوسته .